

**ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี**

**Emotional Quotient and the School Administrators' Administrative Decision Making Behaviors
in Office of Buengkan Primary Educational Service Area**

จินตนา เบญจมาศ*

ดร.ละม้าย กิตติพร**

ดร.บุญมี ก่อบุญ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ และหาความสัมพันธ์ของความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรม การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี และหา แนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ปีการศึกษา 2557 จำนวน 332 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ t – test, F – test (One – Way ANOVA) และ Chi-square Test

ผลการวิจัย พบว่า

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีรูปแบบพฤติกรรม การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ อยู่ในกลุ่มที่ 3 คือ สมาชิก ในหมู่คณะดำเนินกระบวนการตัดสินใจร่วมกัน
3. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยจำแนกตามสถานภาพการดำรง ตำแหน่งที่ต่างกัน โดยรวมและรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน
4. พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยจำแนกตามสถานภาพการดำรง ตำแหน่งที่ต่างกันและรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05
5. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยจำแนกตามประสบการณ์ใน การทำงานที่ต่างกัน โดยรวมพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการ

คำสำคัญ : ความฉลาดทางอารมณ์, พฤติกรรมการตัดสินใจ

*ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านซำก่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ทำงานที่แตกต่างกันและรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ โดยรวมพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

7. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

8. พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันและรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ โดยรวมพบว่า มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

9. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬใน 5 ด้าน คือ ด้านดี : การควบคุมตนเอง ด้านดี : ความรับผิดชอบ ด้านเก่ง : การมีแรงจูงใจ ด้านสุข : ความภูมิใจในตนเอง และด้านสุข : ความพอใจในชีวิต

ABSTRACT

This study aimed to investigate, compare and find out the relationship between emotional quotient and the school administrators' administrative decision making behaviors in schools under the Office of Bueng Kan Primary Educational Service Area and find out guidelines for development of the emotional quotient and the school administrators' administrative decision making behaviors in schools in the academic year 2014. The samples consisted of 332 school administrators, deputy administrators or acting in the position of the director and teachers in schools under the Office of Bueng Kan Primary Educational Service Area. The tool used to collect data was a rating scale questionnaire. Statistics employed included percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test (One-Way ANOVA) and Chi-square Test.

The findings were as follows:

1. The emotional quotient of the school administrators in the schools was at the high level as a whole.
2. The behavioral decision making of the school administrators in the schools and the behavioral decision making model were most categorized into the third group. The members in the group collaboratively made decision together.
3. The emotional quotient of the school administrators in the schools in the opinions of the school administrators, deputy administrators or acting in the position and teachers in the schools classified by position attained showed no significant differences in general and in particular.
4. The behavioral decision making of the school administrators in the schools in the perception of the school administrators, deputy administrators or acting in the position and teachers classified by position attained and the behavioral decision making model was significantly different at the .05 level.

5. The emotional quotient of the school administrators in the schools as perceived by the school administrators, deputy administrators or acting in the position and teachers in schools of different working experience was significantly different at the .01 level.

6. The behavioral decision making of the school administrators in the schools in the perception of the school administrators, deputy administrators or acting in the position and teachers classified by different working experience and the behavioral decision making model showed no significant differences in general.

7. The emotional quotient of the school administrators in the schools in the opinions of the school administrators, deputy administrators or acting in the position and teachers classified by school size showed no significant differences in general.

8. The behavioral decision making of the school administrators in the schools in the perception of the school administrators, deputy administrators or acting in the position and teachers classified by school size and the behavioral decision making model was significantly different at the .01 level.

9. The researcher proposed the guidelines in the development of studying the relationship between emotional quotient and the school administrators' administrative decision making behaviors in the schools under the Office of Bueng Kan Primary Educational Service Area comprising : On goodness : self-control, and responsibility; On cleverness : reinforcement ; On happiness : self-esteem.

Keywords: Emotional Quotient, Decision Making Behaviors.

ภูมิหลัง

ระบบการศึกษาไทยเน้นให้คนเป็นเลิศทางวิชาการ ทำให้ไม่มีความมั่นคงทางจิตใจ ไหวเอนง่ายต่อสิ่งเร้าภายนอก ทำให้คนในสังคมปัจจุบันมีปัญหาทางอารมณ์เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น การพัฒนาสติปัญญาแต่เพียงอย่างเดียว นั้นจึงไม่เพียงพอที่จะทำให้บุคคลหนึ่งๆ ประสบความสำเร็จได้ทุกด้าน เพราะในสภาพความเป็นจริงของชีวิต ต้องการทักษะและความสามารถในด้านอื่นๆ อีกที่หนีไปจากการจำเก่ง หรือเรียนเก่ง ซึ่งรวมกันแล้วเรียกว่า เซอร์อารมณ์หรือความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient) (วัลลภ ปิยะมโนธรรม, 2555, หน้า 1) ความฉลาดทางอารมณ์เป็นส่วนสำคัญอยู่เบื้องหลังของความสุข ความสามารถในการปรับตัวและความสำเร็จต่างๆ ในชีวิตมนุษย์ทั้งในด้านการศึกษาและความสำเร็จในหน้าที่การงาน ความฉลาดทางอารมณ์ช่วยส่งเสริม อัจฉริยภาพของความเป็นผู้นำที่มีศิลปะในการรู้จักใช้คนได้สำเร็จงาน เกิดความรักงาน รักองค์กร (โยษิตา คงคาอินทร์, 2555, หน้า 1) ผู้นำที่มีความฉลาดทางสติปัญญาเพียงอย่างเดียว ย่อมไม่สามารถ บริหารงานภายใต้การเปลี่ยนแปลงให้ประสบความสำเร็จได้ ต้องใช้ความฉลาดทางอารมณ์ที่เป็นความสามารถ ในการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง เพื่อให้เข้าใจในอารมณ์ของผู้อื่นในองค์กรได้อย่างถูกต้อง การบริหารงานให้ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหารในการเป็นภาวะ ผู้นำที่ดีในองค์กร โดยภาวะผู้นำที่เข้าใจงาน เข้าใจคน และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ปรับอารมณ์ได้ตาม สถานการณ์ ผู้นำจะต้องรู้จักเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น โดยการเข้าใจและยอมรับธรรมชาติของอารมณ์ตนเอง รับฟังทำความเข้าใจและให้เกียรติผู้อื่น และสามารถแก้ไขความขัดแย้งได้ดี (ปรัชญา ชุ่มนาเสียว, 2553, หน้า 1)

ในชีวิตประจำวันเราไม่สามารถหลีกเลี่ยงการตัดสินใจไปได้เลย และการตัดสินใจที่มีเหตุผลนั้นไม่ขึ้นอยู่กับที่ผลของการตัดสินใจ แต่ขึ้นอยู่กับ *กระบวนการตัดสินใจ* ที่ใช้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การตัดสินใจที่มีเหตุผลนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าตัดสินใจอะไร แต่ขึ้นอยู่กับตัดสินใจอย่างไร (วิฑูรย์ ดันศิริคงคล, 2557, หน้า 3-4) ผู้บริหารในยุคนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนรู้เข้าใจ และฝึกฝนให้มีทักษะการตัดสินใจที่ดีพอ เพื่อบริหารองค์การสู่ความเป็นเลิศ (Excellence) ต่อไป (จิณณวัตร ปะโคทัง, 2553, หน้า 109-124)

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนโรงเรียนบ้านท่าเชียงเครือ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่อง ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามเป้าหมาย ผู้วิจัยคาดว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในอนาคต เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการเลือกวิธีการตัดสินใจให้เหมาะสมกับการบริหารโรงเรียนแต่ละประเภทยิ่งขึ้นและยังเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนา ปรับปรุงแนวทางการบริหารงาน การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาการบริหารงานในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนส่งผลดีต่อครู นักเรียน และต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยรวมเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารการศึกษาทุกระดับและบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่ปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงาน การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาการบริหารงานในโรงเรียนก่อให้เกิดผลดีต่อการศึกษาโดยรวมทั้งในปัจจุบันและในอนาคต และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

คำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามในการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน อยู่ในระดับใด
2. พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน อยู่รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจในกลุ่มใด
3. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งที่ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
4. พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งที่ต่างกันและรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร

5. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน

6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกันและรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ

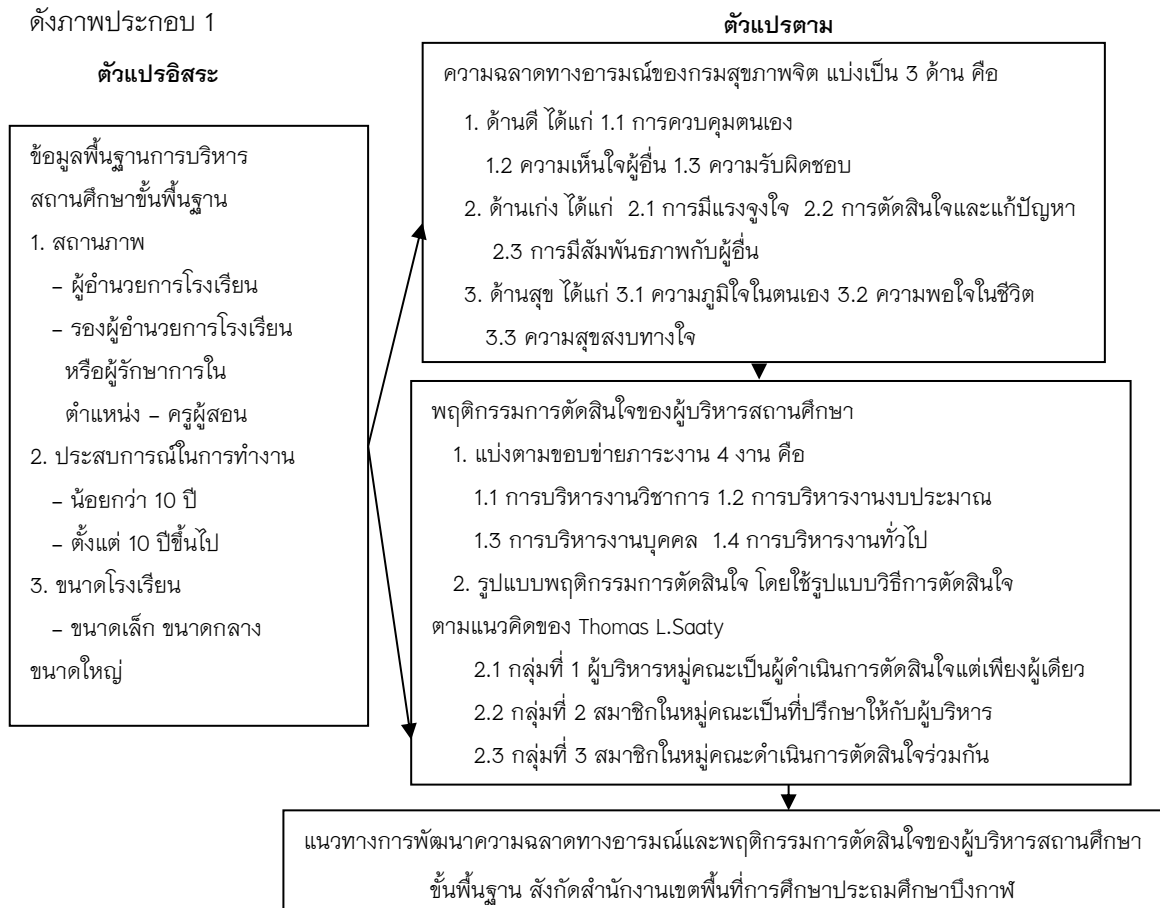
7. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

8. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันและรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ

9. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย ความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบึงกาฬ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 2,322 คน ซึ่งจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 243 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,079 คน จาก 212 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบึงกาฬ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 332 คน จาก 83 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 83 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง จำนวน 83 คน และครูผู้สอน จำนวน 166 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยมีการศึกษาข้อมูลจากตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาประมวลสร้างแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อขอความร่วมมือมายังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 332 ฉบับ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดส่งรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง
2. สำหรับแบบสอบถามที่ไม่ได้รับคืนตามกำหนด หรือไม่ได้ครบตามจำนวน และเวลากำหนด ผู้วิจัยได้ติดต่อเพื่อขอรับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่าง ที่ยังไม่ได้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง ทำให้ได้แบบสอบถามครบ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) 1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.22$)

2. พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน มีรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ อยู่ในกลุ่มที่ 3 คือ สมาชิกในหมู่คณะดำเนินกระบวนการตัดสินใจร่วมกัน

3. ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ระดับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งที่ต่างกันและรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน โดยรวมพบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผลรวมด้านดี และผลรวมด้านเก่งมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนผลรวมด้านสุขมีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่งและครูผู้สอน โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกันและรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ โดยรวมพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

7. ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่งและครูผู้สอน โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผลรวมด้านดี มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลรวมด้านเก่งและด้านสุขไม่แตกต่างกัน

8. พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันและรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ โดยรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีข้อค้นพบที่น่าสนใจ และควรนำมาอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุรีย์พร

รุ่งกำจัต (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานด้านบุคคลของสถานศึกษา อำเภองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก พบว่า ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภองครักษ์ 8 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครนายก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน พบว่า มีรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจในกลุ่มที่ 3 สมาชิกในหมู่คณะดำเนินการตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วัยพจน์ ปัญญา (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการตัดสินใจของรองผู้อำนวยการโรงเรียน และประสิทธิผลในการบริหารงานทั่วไปในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 1 พบว่า รูปแบบการตัดสินใจของรองผู้อำนวยการโรงเรียน โดยรวมอยู่ในรูปแบบการอภิปรายปัญหาในกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชา แต่ยังคงตัดสินใจด้วยตนเอง และมีระดับการตัดสินใจอยู่ในระดับปอຍมาก

3. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งที่ต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยวัยวุฒิและคุณวุฒิ ที่มีความสามารถในการทำงานหรือกับการดำเนินชีวิต ความสามารถในการจัดการความผิตหวัง การควบคุมอารมณ์ การเข้ากับบุคคลอื่น และยังพบว่า มีปัจจัยอื่นที่สามารถทำนายถึงความสำเร็จในด้านต่างๆ ของชีวิตได้ดี

4. พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งที่ต่างกันและรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่า โดยรวมผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน มีความเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเลือกรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้เพราะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้กำหนดสิทธิ เสรีภาพ ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน ทำให้ทุกคนมีความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา และบุคคลก็ย่อมมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นได้ ทั้งที่เห็นแตกต่างกันและไม่แตกต่างกัน และสามารถเลือกรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจแตกต่างกันออกไป หรือนำไปใช้ในแต่ละสถานการณ์ที่พบในแต่ละวันก็ได้

5. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกัน โดยผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ น้อยกว่า ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พรชัย หงส์ดี (2553, หน้า 70-71) ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายลุ่มน้ำพระปรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาลุ่มน้ำพระปรง

พระปรัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์มากมีความฉลาดทางอารมณ์มากกว่า ครูที่มีประสบการณ์น้อย

6. พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการใน ตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกันและรูปแบบพฤติกรรม การตัดสินใจ โดยรวมพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน จึงสรุปได้ว่า โดยรวม ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 10 ปี และ ประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีความเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเลือกรูปแบบพฤติกรรม การตัดสินใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อังคณา นาสารี (2552, หน้า 128-130) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการตัดสินใจในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานีเขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบ พฤติกรรมการตัดสินใจในการบริหารจำแนกตามประสบการณ์การบริหาร พบว่าไม่แตกต่างกัน

7. ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการใน ตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้อง กับผลการศึกษาของ ศศิธร ศิริพัฒน์โกศล (2553, หน้า 63) ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

8. พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการใน ตำแหน่ง และครูผู้สอน โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันและรูปแบบพฤติกรรมตัดสินใจ โดยรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงสรุปได้ว่า โดยรวมผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาด ต่างกัน มีความเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเลือกรูปแบบพฤติกรรมตัดสินใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กันต์ฤทัย พันธุ์สวัสดิ์ (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ประสิทธิภาพการตัดสินใจในการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพ การตัดสินใจในการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครูภาพรวม แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำเอาผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานถือว่ามีความสำคัญกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ควรมีการวางแผนพัฒนา เพื่อให้ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเหล่านั้น สามารถเกื้อหนุน ส่งเสริมให้การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 ในส่วนความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน คือ ด้านดี : ความเห็นใจผู้อื่น ด้านเก่ง : การตัดสินใจและแก้ปัญหา ด้านเก่ง : การมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น และด้านสุข : ความสุขสงบทางใจ ก็เป็นด้านที่มีความสำคัญที่จะช่วยให้พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความฉลาดทางอารมณ์ในด้านดังกล่าวให้เกิดประโยชน์ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า ด้านดี : การควบคุมตนเอง ด้านดี : ความรับผิดชอบ ด้านเก่ง : การมีแรงจูงใจ ด้านสุข : ความภูมิใจในตนเอง และด้านสุข : ความพอใจในชีวิต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาถึงตัวแปรอื่นที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีที่ยังไม่ได้ศึกษา เช่น การจัดการบริหารตนเองและความสามารถในการบริหารความสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบอื่นๆ ที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

2.3 ควรศึกษาความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในสถาบันอื่นๆ

2.4 ควรพิจารณาแสวงหาแนวทางการสร้างเครื่องมือหรือสื่อที่สามารถเพิ่มความฉลาดทางอารมณ์และพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต. (2543 ก). *คู่มือความฉลาดทางอารมณ์*. กรุงเทพฯ ฯ : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.

_____. (2546). *สุขภาพจิตไทย พ.ศ.2545-2546*. กรุงเทพฯ ฯ : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.

วิฑูรย์ ตันศิริมงคล. (2557). *AHP การตัดสินใจขั้นสูงเพื่อความก้าวหน้าขององค์กรและความอยู่ดี*

มีสุขของมหาชน. กรุงเทพฯ ฯ : อัมรินทร์พรินติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.

อังคณา นาสาริ. (2552). *ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

การบริหารการศึกษา อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

Daniel, Goleman. (1995). *Emotional Intelligence : Why It Can Matter More Than I.Q.* Bantam Book.

Goleman, D. (1998). *Emotional Intelligence : Working with Emotional Intelligence*. New York : Bantam Books.